

2019-01-01

Revideras 2020-01-01

Ansvarig Gunnel Håkansson

Specialisttandvårdens uppdrag och ersättningsystem

1. Bakgrund

Statskontoret har genomfört en kartläggning av landsting och regioners ekonomiska redovisning av tandvården. Det konstateras att det inte finns en tillräcklig särredovisning som gör det möjligt att bedöma om subventioner förekommer eller inte.

I uppdraget ligger att tydliggöra och särskilja landsting och regioners roll som beställare respektive utförare av vård.

2. Grundläggande förutsättningar

Det övergripande målet för tandvården är en god tandhälsa och tandvård på lika villkor för hela befolkningen. Tandvården ska vara av god kvalitet med god hygienisk standard och lägga särskild vikt vid förebyggande åtgärder. Tandvården ska utföras i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Helhetssyn, kontinuitet, kvalitet samt tillgänglighet utgör grundstenar i vården.

Verksamheten ska bedrivas i enlighet med tandvårdslagen och övriga lagar eller förordningar som är tillämpliga för verksamheten och i enlighet med av Socialstyrelsen utgivna föreskrifter och anvisningar, samt enligt överenskommelser som träffats mellan SKL och staten.

Specialisttandvårdens verksamhet ska bedrivas i enlighet med intentioner och de grundläggande principerna i vägledning för "God vård" som utarbetats av Socialstyrelsen vilket innebär:

- Kunskapsbaserad och ändamålsenlig vård
- Säker vård
- Patientfokuserad vård
- Jämlik vård
- Effektiv vård
- Vård i rimlig tid

3. Definition av begrepp

3.1 Befolkningsansvar specialisttandvård

Specialisttandvården samt sjukhustandvården har tre huvudfunktioner:

*att följa den vetenskapliga utvecklingen inom området och medverka till att nya kunskaper och tekniker sprids och omsätts i vårdverksamhet

*att fungera som rådgivare, såväl till allmäntandvård inom FTV som privattandvården där behandlingar kan genomföras av allmäntandläkare, men där ett tillskott av specialistkunskaper/erfarenheter erfordras

*att fungera som remissinstans och vårdgivare för fall som kräver särskilda resurser eller specialistkunskaper för behandlingsinsatsen

Sjukhustandvård

Sjukhustandvårdens huvudsakliga arbetsuppgifter är att förebygga, bota eller lindra de symtom från munhålan som uppkommer i samband med förvärvade eller medfödda funktionshinder, sjukdom och/eller medicinskt behandling. Landstinget ska tillgodose behovet av sjukhustandvård för vuxna med svårare medicinska sjukdomstillstånd eller funktionsnedsättning och som kräver sjukhusets resurser

Patientärende av komplicerad art - en del av sista handsansvaret

Ett särskilt ansvar att, förutom sjukhustandvård, tillhandahålla tandvård till särskilt vårdkrävande, såsom vissa äldre, sjuka och psykiskt handikappade. Om vården kräver särskild kunskap, utrustning eller särskilda lokaler ska dessa krav kunna tillgodoses. Landstinget ansvarar för omhändertagandet. Får inte neka någon vård beroende på att patienten är odontologiskt, medicinskt eller socialt svårbehandlad. Kan gälla s.k. "rättshaverister".

Jour

Jour att erbjuda akut vård efter givna förutsättningar. Att akuttandvård ska kunna erbjudas samtliga dagar under året och inom rimlig geografisk närhet.

Interventionsprojekt

För att kunna förbättra mun och allmänhälsan behövs åtgärder som bygger på samverkan mellan olika aktörer i samhället. Projektens övergripande syfte är att minska skillnaderna i tandhälsa genom att förbättra tandhälsan för de mest utsatta och att hitta nya metoder för preventivt arbete i individernas naturliga miljö.

Tandvård till asylsökande och gömda

Med asylsökande m.fl. avses i detta avsnitt asylsökande enligt lag 2008:344 Hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl. 4 §. d.v.s. asylsökande 23 år har samma rätt till vård som andra barn. Detta gäller även de barn som lever gömda i Sverige.

Tobaksprevention

I arbetet med tobaksprevention ingår att medverka i landstingets folkhälsoarbete för att nedbringa bruket av tobak hos befolkningen. Vårdgivaren kan som exempel fr.o.m. 12-13 års ålder fråga om tobaksbruk, ge det ”korta samtalet” samt informera om risker av tobaksbruk samt vid behov hänvisa till landstingets tobaksavvänjningsprogram. Förutom information och registrering av tobaksvanor i samband med individuell behandling, även ansvara för upplysningsverksamhet i samarbete med skola och skolhälsovård

3.2 Särskilda uppdrag

1. Forskning:

Med forskning avses arbete i särskilda projekt som kan leda till resultatrapportering i vetenskapliga artiklar. Stödet till forskning organiseras på olika sätt inom landstingen. En betoning finns om att uppmuntra till att bedriva forskningsprojekt.

2. ST-utbildning

Nationella utbildningsplatser eller uppdragsutbildning. SOSFS 1993:4 Sthlm
Vårdgivaren ska vid behov medverka till att allmäntandläkare utbildar sig till specialisttandläkare genom uppdragsbildning.

3. Särskild ersättning till specialisttandvårdsverksamhet

Då ersättning lämnas till specialisttandvården när patientavgiften inte kan täcka kostnaderna för tandvården, d.v.s. att specialisttandvården har en form av sistahandsansvar.

En ersättning av strategiska skäl.

Ersättning för att kvalitetssäkra behandlingsmetoder och vara vetenskapligt uppdaterad

4. Uppdragets omfattning – Målgrupper

- Specialisttandvård till barn och ungdom
- Specialisttandvård till vuxna som omfattas av Region Hallands tandvårdsstöd
- Specialisttandvård till vuxna
- Tandvård som kräver sjukhusets resurser
- Folkhälsoarbete
- Kliniskt utvecklingsarbete
- Utbildning specialisttandläkare

Slutansvar

Specialisttandvården har slutansvar för specialisttandvård till hela befolkningen i Region Halland vilket innebär:

- Tillse att god tillgänglighet till specialisttandvård finns för länets alla medborgare

För genomförande av uppdraget erhåller specialisttandvården ersättning enligt särskilda anvisningar.

4.1 Specialisttandvård för barn och unga

Specialisttandvården ska erbjuda samtliga barn (0-23 år) som är bosatta, eller stadigvarande vistas, i Region Halland specialisttandvård om behov för sådan vård föreligger. Ansvaret omfattar även barn som valt annan vårdgivare än folktandvården för sin allmäntandvård.

Specialisttandvården har tre huvuduppgifter:

- Att följa den vetenskapliga utvecklingen inom området och att medverka till att nya kunskaper och tekniker sprids och omsätts i verksamheten.
- Att fungera som rådgivare där behandlingar kan genomföras av allmäntandläkare, men där ett tillskott av specialistkunskaper/erfarenheter behövs.
- Att fungera som remissinstans och vårdgivare för fall som kräver särskilda resurser eller specialistkunskaper för behandlingsinsatsen

Vården ska ges efter remiss och följa de tidsangivelser för tillgänglighet som anges för vårdgarantin inom tandvården.

För genomförande av uppdraget erhåller specialisttandvården ersättning enligt särskilda anvisningar

4.2 Vuxna som omfattas av det reformerade tandvårdsstödet

Vuxentandvård som finansieras av landstinget

- Nödvändig tandvård erbjuds dem som omfattas av personkretsen för den uppsökande verksamheten.
- Tandvård ska erbjudas dem som har behov av särskilda tandvårdsinsatser som ett led i en sjukdomsbehandling under en begränsad tid (S1 - S12, S15)
- Tandvård ska erbjudas dem med långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning.

Vården ska ges efter remiss och följa de tidsangivelser för tillgänglighet som anges för vårdgarantin inom tandvården.

4.3 Specialisttandvård till vuxna

Specialistvården ska erbjuda specialisttandvård inom samtliga odontologiska specialiteter.

Uppdraget omfattar

- Fungera som remissinstans och konsultationsresurs för allmäntandläkare i folktandvården, privata vårdgivare och övrig hälso- och sjukvårdspersonal.
- Utredda och genomföra indicerad vård.
- Följa den vetenskapliga utvecklingen inom området och medverka till att ny kunskap och ny teknik sprids och omsätts i tandvården

Ersättning för tandvårdbehandling inom specialisttandvården sker enligt det statliga tandvårdsstödet regelverk och regelverket för Region Hallands tandvårdsstöd.

För uppdraget att fungera som remissinstans/konsultationsresurs samt medverka i att sprida ny kunskap, ny teknik och vara resurs för kliniskt utvecklingsarbete/forskning erhåller specialisttandvården ersättning enligt särskilda anvisningar.

4.4 Sjukhustandvård

Omhändertagande av vissa patientgrupper kräver särskild kunskap, utrustning och särskilda lokaler som ej möjliggör ett omhändertagande med god kvalitet i allmäntandvården.

Med särskild utrustning och särskilda lokaler avses att utrustningen ska vara anpassad så att exempelvis sängliggande patienter kan behandlas och narkostandvård kan utföras.

Särskilda kunskaper ska finnas för att behandla patienter med grava medicinska, fysiska eller psykiska funktionshinder. Specialisttandvården ska tillse att personalen erhåller adekvat kompetensutveckling inom sitt område.

Med medicinska funktionshinder kan avses patienter som strålbehandlats, cellgiftsbehandlats, transplantationspatienter, immunodepressiva patienter och andra patientgrupper där nära samarbete med sjukvården krävs. Vissa av dessa patienter omfattas av Region Hallands tandvårdsstöd.

Specialisttandvården har i uppdrag att säkerställa tillgång till en högkvalitativ och jämställd vård för dessa patientgrupper. Detta skall ske genom att kliniker med adekvat utrustning och bemanning finns vid Region Hallands två sjukhus.

För genomförande av uppdraget erhåller specialisttandvården ersättning enligt särskilda anvisningar.

4.5 Tandvård som kräver sjukhusets resurser (tidigare benämnt AFL-vård)

Oralkirurgiska åtgärder (SFS 1998:1338)

Endast sådana oralkirurgiska insatser som kräver sjukhusresurser omfattas av hälso- och sjukvårdens avgiftsregler. Behandlingen bör kräva ett samarbete mellan odontologisk specialist och olika medicinska specialister eller att det finns tillgång till sådana specialister. Åtgärderna omfattar delmoment såsom undersökning, diagnostik, terapiplanering, genomförande av behandlingen samt uppföljning inom paragrafens sex punkter (se SFS 1998:1338):

1. behandlingar av käkfrakturer
2. käkledskirurgi
3. rekonstruktiv och ortognat kirurgi
4. utredningar och behandlingar av oralmedicinska tillstånd
5. utredningar och behandlingar av smärttillstånd
6. övriga oralkirurgiska behandlingar som kräver ett sjukhus tekniska och medicinska resurser.

Även övriga oralkirurgiska behandlingar än de som anges i de sex punkterna bör omfattas av hälso- och sjukvårdens avgiftsregler om det krävs tillgång till medicinska specialiteter på grund av fallets svårighetsgrad och/eller patientens allmäntillstånd.

Narkos

Narkos och parenteral sedering med anledning av t.ex. behandlingsproblem hos patienten debiteras enligt Region Hallands regler för sådan verksamhet. Tandvårdsåtgärder företagna under narkosen täcks inte av reglerna om vårdavgift för öppen hälso- och sjukvård inom ramen för oralkirurgiska åtgärder som kräver sjukhusresurser, såvida de inte av annat skäl inryms under punkterna 1-6.

4.6 Folkhälsoarbete.

Specialisttandvården ska bedriva en verksamhet med tydligt hälsoorienterat fokus. En utveckling och samverkan ska ske mellan Region Hallands kliniker och specialisttandvården samt mellan olika berörda parter inom folkhälsoarbetet i regionen. Specialisttandvården ska arbeta för en utveckling av hälsopedagogik och hälsokommunikation avseende oral hälsa med särskild inriktning på riskgrupper i skolan och samhället i övrigt. Det ska bedrivas ett tobaks- och drogpreventivt arbete inom barn- ungdom och vuxentandvården.

4.7 Kliniskt utvecklingsarbete

Region Halland har ansvar för att kontinuerligt utveckla den kliniska vården samt se till att ny kunskap och nya metoder kommer medborgarna tillgodo.

Specialisttandvården ska aktivt delta i kliniskt utvecklingsarbete som omfattar arbetssätt såväl som den kliniska vårdens innehåll och genomförande (vårdriktlinjer mm). Specialisttandvården har därmed ansvaret för att stimulera till forsknings- och utvecklingsarbete med betoning på klinisk forskning.

Specialisttandvården har även ansvar för att det sprids information angående vård enligt vetenskap och beprövad erfarenhet, odontologisk forskning, SBU rapporter och vetenskaplig information till Region Hallands vårdgivare.

För genomförande av uppdragen erhåller specialisttandvården ersättning enligt särskilda anvisningar.

4.8 ST-utbildning

Region Halland har ett ansvar att tillse att en struktur och resurser finns för att trygga medborgarnas tillgång till specialiserad tandvård. I uppdraget ingår att säkra tillgången på utbildad personal.

Specialisttandvården organiserar och genomför ST-utbildning. Utbildningens omfattning och kvalitet regleras i Socialstyrelsens föreskrifter om tandläkares specialisttjänstgöring och specialistutbildning.

Omfattningen av ST-utbildningen är för närvarande:

- Regionala platser (enligt regelverk SKL)
 - 8 platser
 - Solidariskt finansierade SKL
- Egna utbildningsplatser
- Utbildningsplatser. Uppdrag andra landsting
 - Antal platser styrs av behov och finansieras av beställande landsting

För genomförande av uppdraget som ej finansieras av externa medel sker egenfinansiering av utbildningsplatserna.